

Cíklo 52.

30. dez.

Somhaj Bóh!

Pětnik 16.

1906.

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mérny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swérnje dželaš
Wśedne dny;
Džen pak swjaty,
Dusi daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh pôda,
Wokrew će!

F.

Serbiske njedželske īopjeno.

Wudawa so kózdu žobotu w Smolerje z Inicijalcevni w Budyschinje a je tam sa schtvrťletnu pschedplatu 40 np. dostacż.

Njedžela po hodžoch.

Dženžnišcha njedžela rěka njedžela po hodžoch. Tole mieno praji, so runy pucž s Božeho kwaljenja džem. Tale kwalba milosćiweho Boha, so je nam ſwojego jenického narodženeho Ssyna dał, njedyrbí pola naš ženje pschestacž. Duž njesapomým jeho ſwjate, hnadne mieno w kózdy čaž kwalicž, a to niz jeno s jaſkom, ale tež s wutrobu a s zylým ſwojim živjenjom.

Dženžnišcha njedžela po hodžoch je pak tež po ſlednja njedžela lěta. O kaž wjele Božich dobrotoř je so nam w běhu minjeneho lěta dostawało! Rospominamý Božu muſku dobrociwoſć a ſchzédriwoſć po schtvoritej proſtiwje, jeho njeuprajnu luboſć a ſmilnoſć po tſjoch artiflach naſcheje kſcheczijskeje wěry, dha njeopſchijamý, kaž može tak wjele čłowjekow bjes Božej kwalby bycž. Pohladym na ſebje a na wſchitke dny tuteho lěta, kotrež ſo ſwojemu kónzej naſhila, hacž ſmý toſamo ſ Božej čeſczi a ſ ſwojej ſbóžnoſci nałożili a ſwój čaž derje wukupili. Prascheinmy ſo na ſwědomije: Steji dženža pschi kónzu lěta lepje ſ naſher duschu, hacž pschi jeho ſapocžatku, abo je ſ naſhim duchownym živjenjom wróžo ſchlo? Wopomíče, ſo nam ſ ſarunaju dotalnych ſkomdow dalschi ſemisti čaž ſawěſčených njeje a ſo je tehodla wěčna ſchfoda wo kózdy ſhubjeny džen.

Sswjate ſczenje ſa njedželu po hodžoch je hlubokeho wopſchijecža a ſteji napiſane w prěnim ſtavje evangelijské ſwj. Jana wot 1. hacž do 14. ſchtucžki. W nim rěči

japoschtoł Jan, tež theologa abo bohoſkow mjenowaný, wo potoſtniſtie bójſkeho bycža a bójſkeho ſjewjenja a wjedze naš hízom ſ prěními ſłówami do najhlubſcheje hluviny kſcheczijskeho bójſkeho poſnacža.

Ważne je, ſo bu ſpocžatki Janoweho evangelijs runje ſa jenu njedželu hodowneho čaža jako teſt wuſwoleny; pschetož hodowna powjescž a wyſkope myſkle, kotrež Jan wurjekuje, maju toſame ſrjedžiſchezo, — Wumóžnik a ſweta, kotrehož ſczenikaj Matthej a Lukasch nam w žlobje poſaujetaj jako džecžatko, Jan pak nam jeho pschedſtaja jako jeniczkonarodženeho we Wótza klinje; tamaj džiwataj na jeho čažne ſpocžatki, tón wuſběhuje jeho wěczne bycze a ſkutkowanje. Prjedy hacž ſwjath japoschtoł Jan ſtuk ſeſuhoweho wumozjenja na ſemi wopiſuje, nam wón jeho kraſnoſć pola Wótza psched wocži ſtaja. „W ſpocžatku bě to ſłowo, a to ſłowo bě pola Boha, a Bóh bě to ſłowo“, tak wón ſpočzina. My ſ teho poſnawamy, ſo wěry Bóh wot wěčnoſće ſem ženje w ſebi ſamym njebe wotsamknjeny był; ale kaž ſo čłowjeka myſl ſ prěním wokomikom ſwojeho nastacža ſnutſkownje ſłowo czini, tež hdźj jo rót njeurjekuje, tak wuprajowaſche ſo Bož bycze hízom w ſpocžatku, t. r. do ſtworjenja ſweta a čaža, we ſłowie. Hdźež pak je ſłowo, tam je rěč jako wuras myſlow a ſjewjenja. ſso wotewricž, bě po taſkim Boža wola wot wěčnoſće ſem. Tehodla mjenuje tež Jan Boha we ſwojim prěním liſce — luboſć, poſnamjeniwschi ju jako bycze Bože; pschetož luboſć ſnutſkownoſć wotankuje, nochze tež ſama bycz a žada druhe

bycze, kotrejuž chze bo bobudželicz. To, psches czož pač bo wona bobudželi, je słowo. A tole słowo, wot węcznoscze pola Boha, t. r. roszczelne wot njego a tola najwuzscho s nim siednoczene, bě ſamo Bóh a s Wózom runeho bójſkeho bycza. So po tajkim wuras „słowo”, kotrejž ja poschtol Jan wo Bożym Ssynu trjeba, żane wureczane słowo njeje, ale so je s nim bójſka wožoba ménjena a to ta Bożego jeniczko-narodżonego Ssyna, nam k węcznemu ſbožu ſzlowjeczeneho, to je se 14. a 18. ſchtuczki jaſnje widżecz. Spomnjene mieno je Jan druhej wožobie bójſkeho bycza wožebje tehoodla pschiwojik, dokelž je tónle jeniczko-narodżeny Ssyn jako rót Wózta wožebje w nowym testamencze s człowjekami ręczęt a jim jeho radu k wumóženju ich duschow woſiewiał.

Psches bójſku móz węcznego słowa buchu wšiché węzy ſtworjene; jich žiwjenje bě we nim, a we žiwjeniu běſche ſwétlo po Bożej podobnoſci ſtworjenych bycزو. Tak ſjewi bo netko tuta bójſka wožoba — słowo, žiwjenje a ſwétlo — w ſwécze, wot njeje ſtworjenym; ale czemnoſcz w ſkażenym ſwécze njeje ſwétlo pschijska, runięt běchu człowjekojo na ſkadhazajomne ſwétlo ſedzbiwi ſezinjeni. Pschetož kſcheczenik Jan džesche jemu jako ſwédk a wuwołat do prjedy a pschipowjedasche jeho pschiſhad do czemnego ſweta, bo runajo ſerniczych, ſkónzu pschedkhadżazej, ktraž woblednje a bo ſhubi po jeho ſefkadženju.

Hizom dawno běſche ſebi tón ſenjes židowskij lud ja ſwójſtwo wuſwoliſ; tola tež tón jeho jako ſwojego Sbóžnika we wérje njepſchiposna a ſtorczi jeho wot ſebje. Veno nad někotrymi, kotsiž jeho pschijschu, móžesche bo jeho bójſka móz wopofasacz, nad tymi pač tež hacž na najkraſnisch; pschetož wón jich ſebi runych ſezini: džeczi najwyſchchego Boha ſameho! Czélny naród człowjekom džeczi Bože nječini, tež hdyz woni wot Abrahama wotkhadżeu; ale wot Boha ſameho dýrbja bo woni psches jeho słowo k temu s nowa narodziez.

A wopravdze ſezini bo netko węczny Ssyn Boži, kiz bě hizom w ſpoczątku jako słowo wot węcznoscze pola Boha a s nim wérny Bóh, czelo a frej, t. r. wón człowſku naturu, ſzehi hręcha cziszczaſzu, tak pschijs, so bo jako bójſka wožoba, kiz je Bóh nade wſchitkim, ſam ponizi, tež runje tak wérne człowſke džeczo s czelom a frwju a, kaž druſy człowjekojo, s kſhudym hubjenym człowjekom bycž a mjes nimi bydlicz połny hnady a prawdy. Sswjeczi japoſchtoljo běchu teho ſwedy a ſu, njedziwajo jeho pschiſtateje miſkoſcze, s wocžomaj widżeli jeho kraſnoſcz, kajkuž nichtó měcz njemóže, khiba jeniczko-narodżeny Ssyn wot Wózta.

F.

Na wobsamkujenje lěta.

Czaſ a węcznoſcz.

(Pſalm 90.)

Hlóš (519): Wozueſze! tón hlóš waſ wola.

Czaſ a węcznoſcz — dat je s Boha! —

Naſ ſ Bohu naſcha wjedze droha,

Hdyz wérne Bože džeczi ſm;

Naſche Bóh je wukhowanje;

Hdyz jeho mam ſpodobanje,

Džec domoj k njemu pschiſdem;

Wón wumrjecz ludžom da,

Kiz w ſwojej mož ma

Wſchitlon wodnych. —

Duž khwatajmy
Tu ſ zuſobh,
So domoj k herbſtu dozpmiy!

Tykaſ ſet bo psched nim minu,
Kaž džen, a runo ſzenej ſhinu,
Kaž nôzna ſtraža nimo du;
Tako rěka ſpěchne khwata,
Kaž ſón, a jako trawa data
Te k ſmijerczi, — ludžo ſahinu;
To hněw twój dokonja,
So dny bo poſhubja
Nam, o ſenjež!

Ty woſjewiſch,
S czym postajiſch
Na ſwětlo hręch, jón ſahudžiſch.

Naſche žiwjenje je krótko,
Hdyz ſdacž bo ſ khwilemi chze ſlodek,
Te próza, kſchiwda pobylo;
Vět bo ſydomdžeſat minu
Nam rucze, wóžomdžeſat ſhinu,
Kaž bychmy ſ khwatkom wjessi bo
Precz ſ čaſha hnadleho
Do kraja zuſeho
Ludžo ſmijertni.
Wuč, ſenjež! naſ
Sswój wužicž czaſ,
So pschiſdem na Boži kwaſ!

Na kwaſ jehnječowym chzem
Dónč, kotsiž ſ čaſha domoj džemy
Psches wſchelke tudy wſchinoſče;
Naſyceſej ſe ſwojej hnadi
Naſ, ſenjež! rano, ſo nam k padu
Sso noha ſprózna njekunje! —
Hdyz cžwilowala naſ ſy,
Naſ ſwjeſzel ſaſo th,
Senjež Božo! —
Budž miły nam,
Kiz móžesč ſam
Naſ domoj dowjescz k njebjeſam! —

U.

Nowe lěto.

Še pschekupzej w Parisu nowe lěto ſchtyrjo jeho dželaczerjow pschiſdechu jemu k nowemu lětu ſbože pschecž. „Dubo mi je, ſo ſcze pschiſchli“, wón k nim džesche, „ſzym ſebi hiz na waſ po myſliwſchi ſa kózdeho ſa waſ pač hromadku 15 frankow pač bibliju pschihotowal. Móžecze netk wolicz; radžu pač wam, ſo byſcheze ſebi Bože ſłowo wuſwolili.“

Majſtarſchi ſ nich, ſ klobukom w ruzg, wotmolwi: „Bych ſebi radžy bibliju wſał; ale hlejče, luby knježe, ja čitacž njemóžu! Jeſli ſo wam teho dla prawje je, dha bych radž — —“ — „By radž te 15 frankow měl“, pschekupz džesche; „ſzym wam ſwobodne wolenje wostajil, tudy ſu wone.“ — Druhi a tſeczi tež wſchelake niſowaze pschiſzin mjenowawſchi najebacž wukhvalowanja, ſ kótrymž pschekupz bibliju pscheporuczowasche, pjenjesh žadaschtaj. Venoz poſledni, młoduſchki człowjek, džesche: „Sa ſebi bibliju wysche wažu, wo fotrejž prajicze, ſo je tak dobra a nuſna.“ —

„Prawje takle, mój pschecželo“, pschekupz džesche, wſmi tudy tule bibliju a čitaj w njej pilnje! — Tako netko młody muž knihu

We jednačich hodžinach wustupischtaj w Emochez dworje w Šupezech s woſa a bushtaj mot Žana a Chrysty rjenje witanaj a do jſtvy rjenje nusowanaj. Chrysta noschesche horje, schtož móžesche a mějesche a po ſwacžinje džesche wona do hornjeje ſtyr a Žurk pýtasche, hdze by Emku wuſlédzil.

Jako běchtaj Žan a mlynk ſamaj, ſapocža tón, so chze dženža ſwojemu jenicžemu lubowanemu ſynej žonu brachežicž a so by jemu lubo bylo, hdz by Žan k temu „haj“ prajil. — O! ſwieželosčeju praju ja „haj“, ſawola tón s móznym hložom, a dawam lubjerad ſwoje požohnowanje.

Na to ſlowo woſasche mlynk ſwojeho ſyna a tón ſtupi do jſtvy, ſa ruku džeržo ſwoju lubu Emku, kofraž ſo čerwjenesche kaž rjana róžicža. Mlynk ſtynk jeju ruzy hromadu a žohnowasche jeju a poſtroni jeju jako nawoženju a njewjestu.

Jako to Žan widžesche, njechoſche wón ſwojimaj wocžomaj wěricž, a roſdajiwſhi hubu bě wón k wohladanju, kaž by Žotowa žona był, podobny na ſelowý ſtolp. Schto dyrbi to rěkač? ſawola wón hněwne! Hm! wotmolwi mlynk, to chzu ja tebi wužicž.

Ja wežera na tebje piſach, so chze mój ſyn ſebi twoju džowku bracž. Ja ſebi myſlach, ſo ſprawný wuj ſwojeho bratra ſawofstajenu džowku jako ſwoju džowku džerži, a teho dla ja njemyſlach na Chrystu, ale na Emku. Wežera je mój ſyn ſam tudy pobył a ſo ſ tej ſyrotu ſlubil; ty ſy předy ſwoje „haj“ k temu wuprajil, a duž to w Božim mjenje pſchi tym wostanje.

Žan činjesche mjeswočo kaž kraholz, kiž je ſo w prudlach popadnył. Žurk pač bě na to myſlil, ſo njebi ſeklija dolho trała, a bě do konjenza khwatal a konje ſapſchahnýl. Duž ſtupi wón do jſtvy, wsa Emku ſa ruku a ſiwasche nana, a po malej ſhwili ſedžachu wſchitzh tſjo we woſu. Njeħacže Emku kſchinju ſobu bracž? prajesche Žan. — Ně, wotmolwi Žurk, tu my wam darimy a čerjesche ſ dwora, ſo wós jenož tak ſetac̄e. Konjej pač bějeſchtaj, jako býchtaj ſamaj wiedžloj, kaž wulki ſchaz wonaj ſwojemu knjesej dom wjesetaj.

Jako pač Chrysta wotjedženje woſa ſaſlyſcha, pſchikkocži wona a praschesche ſo ſwojeho nana: njebi dha ničo ſ tej žentwu? wſchak ſo wonaj hížom ſažo precž wjesetaj. Žan da jej na to plíſtu, ſo jej ſuh ſaſchcerkotachu a ſapražny khežne durje, ſo bě w zylým ſuſodſtwje ſyſhcež.

Žurk, jako mějesche ſwoju njewjestu na woſu, čerjesche na najblížchim pucžu do Prawiz. Prawicženjo pač, hdz ſtareho mlynkež nana a jeho ſyna a ſobu na woſu młodu holzu wuhlaſachu, tſchaſechu hlowu ſe ſpodžiwanjom. Dolho njetrajesche, ſo wſchitzh ſhonicu, kaž je ſebi mlynkež Žurk ſwoju njewjestu, tu khudu Žnichoz ſyrotu pſchivjeſl, a pſchikhadžowachu ſ wjeſelom, jemu wutrobnje ſbože pſchecž. Wjeczor džeschtaj Žurk a Emka ſe knjesej duchownemu, ſo by jeju na pſchichodni njedželu na kletz pſchipowjedal. Sa dwě njedželi bě ſlawny ſwaž w Prawicžanskim mlynje, na kothrž běchu wſchitzh dobrí pſchecželjo a ſužodžo pſcheproſcheni, a pſchi kothymž mějesche mlynkež macž nanajnuſniſho, ſo by ſwojim lubym hoſcžom pěknje poſlužowala a ſwoju poſlednju hoſcžinu jako hoſpoſa ſwěru wohſtarala. Po ſwažu ſapocža pač ſo we mložich mlynkež domje ſbožowne a wjeſele mandželske žiwenje. Kaž jandžel bě Emka do domu ſtupila, pſchetož žohnowanje Bože a ſame ſbože kczějſche pſches jeje pilnoſež a luboſnoſež w nim a staraj mlynkež člowjekaj ſo ženje njekajeschtaj, ſo bě ſebi jeju ſyn tu khudu ſyrotu ſa žonu wuſwolil. Kſichcež dženža wonaj njemóžetaj doſež wupowjedacž, kaſku luboſež wonaj na ſwiatoku ſwojeho žiwenja wot ſyna a pſchichodneje džowki wužiwataj! Hlaj, tu je ſo to ſlowo ſwiateho piſma wérne wopofaſalo: tón knjes wumože teho khudeho, hdz ſoła, a tu ſyrotu,

kiž žaneho pomožnika njeméjeſche (Hio 29, 12); wón napschecžiwo ſteji hordhy, ale ponížnym dawa wón hnadu. (1. Petr. 5, 3.)

Wěrnoſež teho ſo dale bôle wobſhwědcžesche w Žanowym domje. Prěni čjaž po tym podawku njepoſa ſo wón nihdž, pſchetož wón ſo hanibowasche pſched ludžimi, kiž ſo jemu ſmějachu. Sa někotry čjaž pač bě wón ſažo jow a tam widžecž, a khwalesche ſo ſ hordženjom a naduwanjom ſwojeho bohatſta a wuſběhowasche ſwoju Chrystu jako najbohatſhu njewjestu po zylým kraju. Tola nichto wo nju njerodžesche, hacž na poſleſt jedyn pačko ſ města, kotremuž ſo jeje pjenjeh ſubjachu, ſ njej ſwaž hotowasche. Tón pač bě runje pravý njeknicžomník, lóšy njerodny člowjek. Žan a Chrysta ſ nim do města čehniſchtaj. Dow ſo pač nětk jeju hubjenſtwo ſapocža. Tón mlody pſchichodny ſyn, dokež bohatſto ſwojeho pſchichodneho nana ſnajesche, njedželaſche ničo, ale ſydaſche w korezmach pižo a hrajo. Hdž ſo wjeczor pjaný dom pſchindž, bijesche žonu a jeje nana. Hdž ſo jemu pjenjeh njedawaschtaj, činjesche doſh, kothrž dyrbiſchtaj ſaplacžicž. Žan, tón ſtupi a laſomny člowjek, ſo hněwaſche, ſo po krótlim ſkori a wumrje. Sa džejacž lět bě to zyle wulke ſamoženje, kotrež bě Chrysta ſwojemu mužej ſobu pſchinjeſla, pſchecžinjene a wona a jeje muž ſo ſ khusdobu a ſ nusu bědžeschtaj. Chrysta nětk ſe ſyloſytmaj wocžomaj na ſwojeho muža běda woſasche, hacž wón, dokež w ſamej pjanoscži žimy, napoſleſku hubjeny kónz wsa a w ſchpitalu wumrje. Wona nětk, zyle woſhudnjená, ſo ſ tím žiwyſche, ſo k ludžom na ploſkanje kchodžesche a kóždeho tež najnižſcheho džela rada hlaſasche, ſo by někotre kroſchki warbowacž moħla.

Wboha Chrysta, ty naž wužiſch ſpōſnacž, ſchtož ſwjate pižmo praji: Njeprawe ſublo njetyje! —

Wſchelake ſ bliska a ſ daloka.

S Hrodžiſcheža. Pſchedžyda ſerbſkeje hlowneje předarſkeje konferenzh knjes ſarāt Mróſak w Hrodžiſchežu je wot evangeliſko-lutherskeho krajneho konsistorſta powjedz doſtal, ſo ſmě ſo po wobſamknjenju konferenzh wudath „ſedmor wěruwuhnarwski kherluschk“ jako pſchidawſk ſ herbſkim ſpěwařskim pſchi Božich ſlužbach ſpěvacž. Knježa duchowni čhyli nětk ſterje a lepje k. Gsmolerzej ſjewicž, kelko kherluschkow ſa ſwoje woſady trjebaſu.

— Kaž thdženja ſhonicmy, ſo w Buděſtežach 3. wulkeho róžka w Bogtez hoſczenzu ſerbſki wjeczor woldžerži. Tuteho wosjewjenja ſmy ſo wſchitzh wutrobnje ſwjeſelili a chzemý ſo ſariadowarjam a wſchém ſobuſtukowarjam pſches bohaty wopht džakowacž. W Buděſčanskej wokolinje a woſadze ſmy wjeſe ſſerbow, ale ſerbſki wjeczor hiſhce měli njekſmy. Čim bôle ſo na njón wjeſeliny. Kaž na napraſhovanje ſhonicmy, je ſa ſpěv a pſchednoſchki bohacže starane a wſchě pſchednoſchki ſměja ſo w pobožnym duchu, kaž ſo to pola naž ſſerbow wſchudže žada, a w ſerbſkej rěči a w narodnej myſli, ſchtož je w naſchim wótcžinszhu husto liwkim čaſhu ſa naž jara dobre a nūſne. Kaž ſo thdženja ſjewi, je ſaſtup darmo. Potom ma potajſim tež tón najkudſchi ſkladnoſež, rjane ſpěv a pſchednoſchki w ſubej macžetnej rěči kſyſhcež a wjeczor w pěknym towařtſtve pſchebycž. Duž, ſſerbj, pſchichodny ſchtrwotk wjeczor $\frac{1}{2}/8$ hodž. do Buděſtež na ſerbſki wjeczor!

R.

„Pomhaj Boh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wſchěch pſchēdawarňach „Sſerh. Mowin“ na wſach a w Budyschinje doſtač. Na ſchtrwotk iěta placži wón 40 np., jenotliwe cžiſla ſo ſa 4 np. pſchedawaju.